

Két emelet elégedettség

*Másképp gondolkodnak-e a
budapesti lakótelepeken élők?*

A REPUBLIKON INTÉZET ELEMZÉSE

2023. december

- **A lakótelepeken élők politikai tekintetben kifejezetten aktívnak tekinthetők;** a parlamenti, és különösen az önkormányzati választások esetében is lényegesen többen ígérik a részvételüket, mint a főváros egészében.
- A pártok népszerűségi adatai alapján **a Fidesz-KDNP minimálisan jobb eredményre számíthat a lakótelepeken,** mint Budapesten általában, ez azonban a DK-ról is elmondható, a többi párt esetében nem beszélhetünk számottevő eltérésről.
- **Karácsony Gergely főpolgármester** népszerűségében nincs érdemi különbség a budapestiek és azon belül a lakótelepeken élők körében.
- **A legnagyobb különbség a főváros egésze és a lakótelepeken élők között az autómentessé tett Lánchíd megítélésében van:** míg a budapestiek fele egyetért a városvezetés döntésével, a lakótelepeken élők többsége nem támogatja, hogy a felújított hídon nem járhatnak autók.

BEVEZETÉS

2019 őszén a magyar ellenzék 2010 óta az eddigi legnagyobb sikert érte el az önkormányzati választáson. A megyei jogú és más városokon túl az ellenzéki pártok és jelöltek a legnagyobb sikert Budapesten érték el: a főváros 23 kerülete közül 14-ben győzött az ellenzéki polgármester-jelölt, biztosítva ezzel a közgyűlési többséget Karácsony Gergelynek, aki magabiztos előnnyel győzte le a Fidesz-jelöltjét, Tarlós István addigi főpolgármestert. A 2022-es parlamenti választáson az ellenzék országosan nagyarányú vereséget szenvedett, és bár Budapesten 18 egyéni választókerület közül 17-ben az ellenzék jelöltje győzött, összességében az ellenzék kevesebb szavazatot kapott, mint az előző országgyűlési választáson.

Ahogy azt a tavalyi országgyűlési választások eredményeit vizsgáló [elemzésünkben](#) is kiemeltük, 2018-hoz képest 2022-ben a budapesti listás eredmények tekintetében gyengült az ellenzék. A négy évvel korábban szerzett 58 százalék helyett 2022-ben mindössze a listás szavazatok 47 százalékát szerezték meg az összefogás pártjai, miközben a Fidesz-KDNP pedig 38 százalékról 41 százalékra erősödött a fővárosban. Ez a trend, ha minimálisan is, de erősebb volt a lakótelepek esetében, ahol nagyobb mértékben csökkent a kormánypártok és az ellenzék közti szavazatkülönbség aránya, mint Budapest nem lakótelepi részein. Míg az ellenzéki összefogás pártjai átlagosan 1 százalékkal gyengébben szerepeltek a lakótelepeken, mint az adott lakótelepnek otthont adó kerületben, addig a Fidesz-KDNP 2 százalékkal jobb eredményt ért el ugyanebben az összehasonlításban.

Míg korábban a lakótelepeken élőket a legtöbben a mai ellenzéki, azon belül is a baloldali pártok szavazói közé sorolták (lásd Kövér László híres-hírhedt panelprolis beszólását), ez ma már korántsem egyértelmű. Jó példa erre a XVIII. kerületi Havanna lakótelep, amely az elmúlt időszakban ellenzéki fellegvárból csatatérre vált. Ezzel együtt azonban az a feltételezés sem állja meg a helyét, hogy az egykori baloldali fellegvárakban ma jobbra kormánypárti választók élnek. Az ellenzék nem vesztette el a lakótelepeken élők szavazatait, ugyanakkor a 2018-as és a 2022-es választási eredményeket összehasonlítva látható, hogy egyes lakótelepeken az ellenzéki pártok több szavazatot vesztek, mint az adott kerületekben.

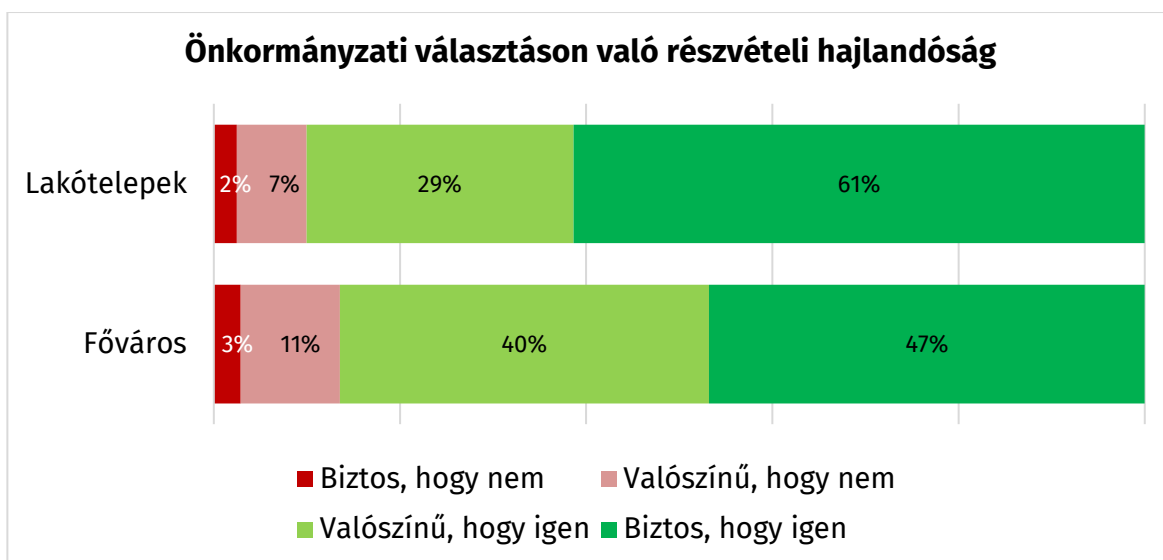
A Magyarországon található 772 ezer lakótelepi lakások közel harmada, mintegy negyedmillió a fővárosban található. A budapestiek egyharmada él ilyen lakástípusban, így lakástípus tekintetében a lakótelepeken élők jelentik a fővárosban élők legnagyobb halmazát, így okkal lehet számítani arra, hogy kiélezett verseny zajlik majd a lakótelepen élők szavazataiért a jövő évi önkormányzati választáson.

A Republikon Intézet legfrissebb elemzésében egy 2023 nyarán készült nagymintás budapesti közvélemény-kutatás adatai alapján azt elemezzük, változott-e ez a tendencia a 2022-es választások óta, valamint megvizsgáljuk, hogy politikai és szakpolitikai szempontból milyen lényegi különbségek figyelhetők meg jelenleg a lakótelepeken élők körében főváros egészéhez képest.¹

¹ Módszertan: A kutatás 1500 fő személyes megkérdezésével készült 2023. július 10-28. között. A kutatás nem, életkor és iskolai végzettség szerint reprezentatív Budapest felnőtt lakosságára. Híbatár: +/-2,6%

Politikai érdeklődés, részvétel:

A lakótelepen élők stratégiai szempontból különösen fontosak lehetnek az ellenzék és kormánypártok számára egyaránt, mivel a budapesti átlagnál jobban érdekli őket a politika (57 százalék szemben 53 százalékkal), és a fővárosi átlagnál magasabb arányban vennének részt mind az országgyűlési, mind pedig önkormányzati választáson. Előbbi esetében 54 százalékuk állítja, hogy biztosan elmenne voksolni, míg ez az arány a teljes budapesti népességben mindössze 41 százalék. A helyi választásokat megvizsgálva még szembe tűnőbb a különbség: a lakótelepeken élők 61 százaléka biztosan részt venne a következő önkormányzati választáson, a fővárosban ez az arány csak 47 százalék, ami jelentős, majdnem 15 százalékos a különbség.

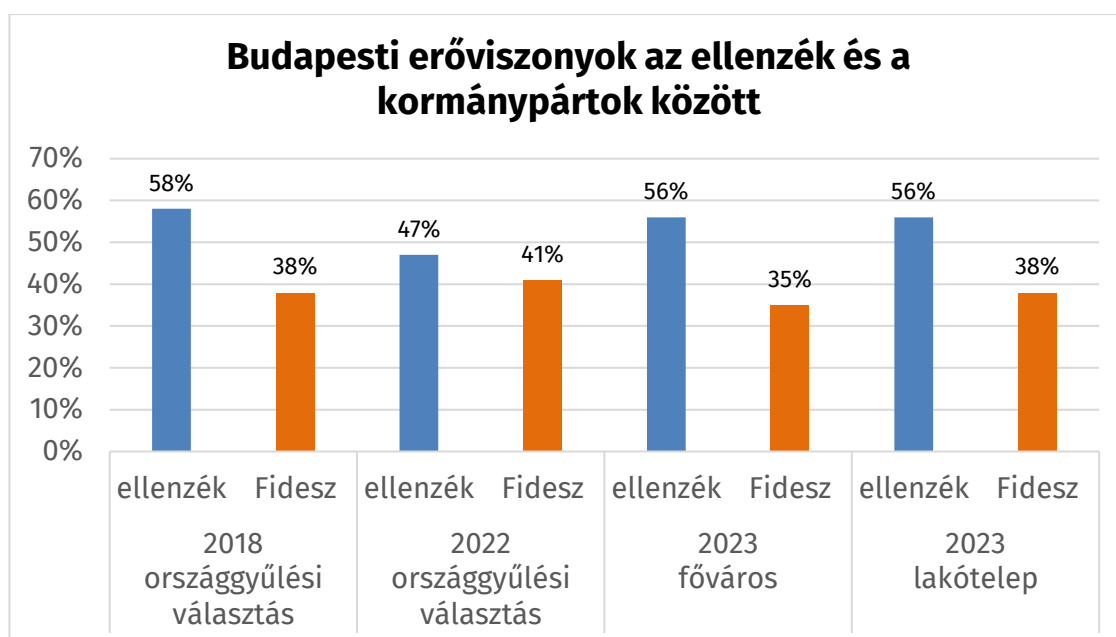
1. ábra: fővárosi és lakótelepi lakosok részvételi hajlandósága az önkormányzati választáson

Összehasonlítva az országgyűlési voksolással, mindkét vizsgált csoportban többen vennének részt biztosan a 2024-es önkormányzati választáson. Ennek egyrészt az aktualitás lehet az egyik oka, mivel jövőre önkormányzati választásokat is tartanak, másrészt az ellenzék a legutóbbi országgyűlési választáson várakozáson alul szerepelt, így feltehetően kisebb a hit abban, hogy országos szinten meg lehet verni a kormánypártokat, míg egy önkormányzati választás esetében a tapasztalatok alapján ez lehetséges, egy valós versenyhelyzet pedig növelheti a választási részvételi hajlandóságot is. Fontos azonban megjegyezni, hogy a valóságban az

önkormányzati választásokon rendre alacsonyabb a részvétel, mint az országgyűlési voksolásokon. Budapesten 2006-ban volt a legmagasabb a választási részvétel önkormányzati választáson, majdnem 56 százalék², ennél az országgyűlési választásokon mindig magasabb volt a részvétel.

Pártpreferencia

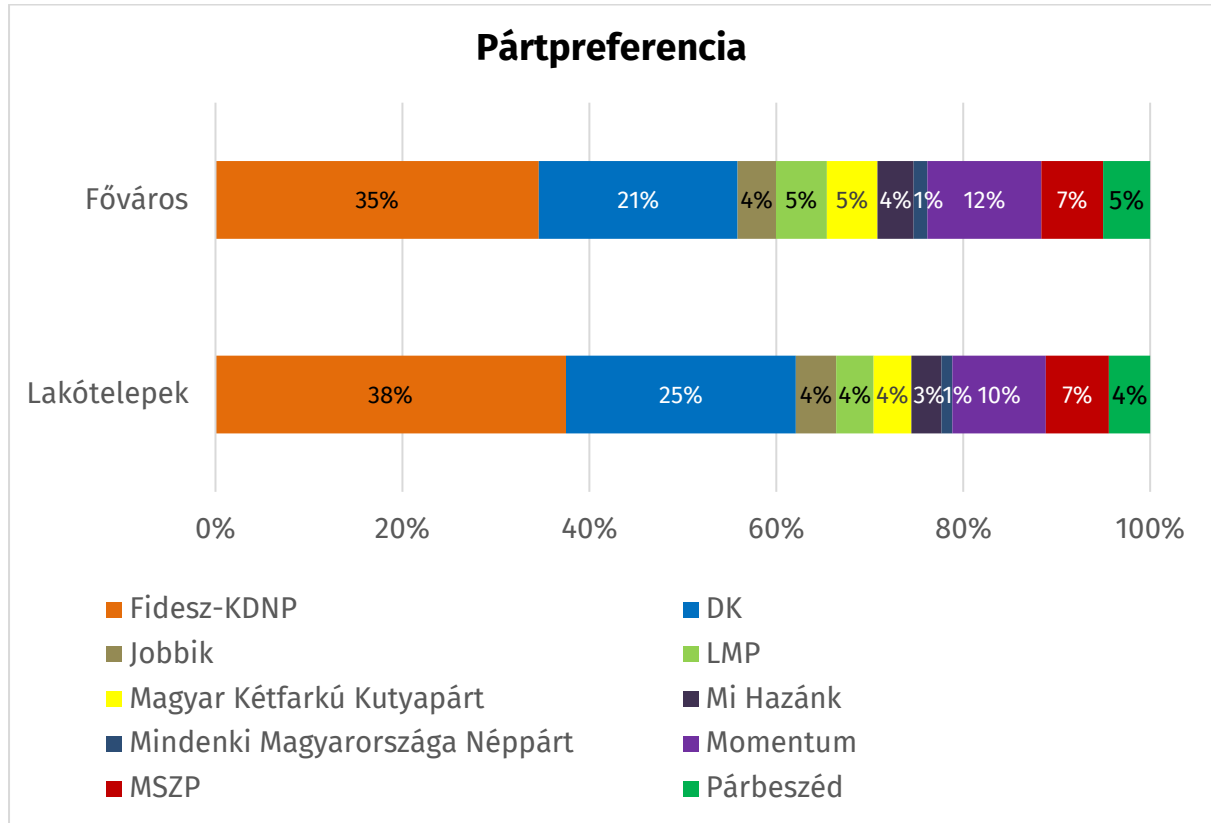
Jelen kutatás alapján nem látszik megfordulni a tendencia, ami a 2022-es választáskor megfigyelhető volt, vagyis hogy lakótelepeken jobban zárul az olló a kormánypártok és az ellenzék támogatottsága között. Aktuális felmérésünkben 3 százalékkal kisebb a különbség a kormánypártok és a '22-es ellenzéki összefogásban résztvevő pártok (DK, Jobbik, LMP, MMM, Momentum, MSZP, Párbeszéd) között a lakótelepeken, mint a fővárosban (18, illetve 21 százalék). A lakótelepiek körében 38 százalékon állnak a kormánypártok, egész Budapesten 35 százalékon, míg a korábbi ellenzéki összefogás pártjai összeadva minkét esetben egyaránt 56 százalékon állnak. Bár a Fidesz lakótelepeken lévő magasabb népszerűsége megmaradt, az azonban hangsúlyosan látszik, hogy a 2022-es eredményekhez képest megerősödött az ellenzék mindkét vizsgált csoportban, a kormánypártok népszerűsége ezzel párhuzamosan pedig csökkent az infláció, valamint a gazdasági visszaesés hatására.

² Forrás: www.valasztas.hu, <https://static.valasztas.hu/onkval2006/outroot/onkdin/napm7.htm>

2. ábra: erőviszonyok az ellenzék és a kormánypártok között a fővárosban 2018-2023-ig

Érdeemes megjegyezni, hogy nem csak a kormánypártok, hanem a legnagyobb ellenzéki párt, a Demokratikus Koalíció is népszerűbb a lakótelepeken élők körében (25 százalék szemben 21 százalékkal). A többi párt esetében nem beszélhetünk érdemi különbségről.

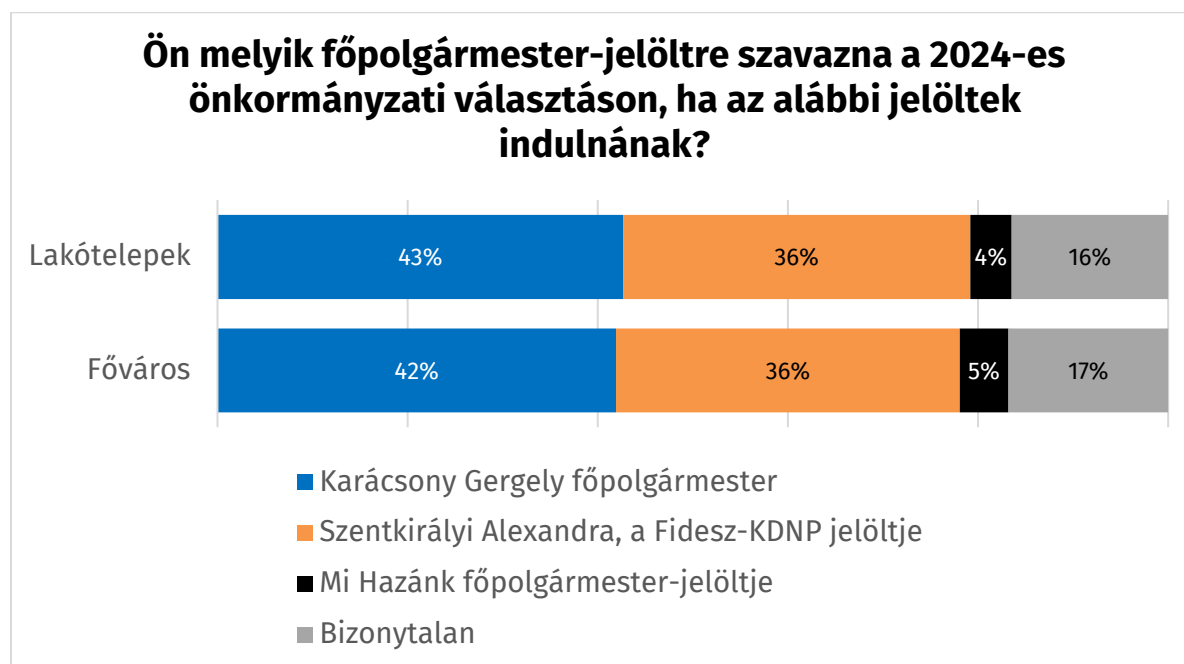
3. ábra: Pártpreferencia a lakótelepeken élők, illetve a teljes fővárosi lakosság körében

A 2022-es elemzéshez hasonlóan most is fontos kiemelni, hogy a lakótelepen élők csoportja nem homogén, szignifikáns lehet az eltérés pártpreferencia szempontjából a különböző lakótelepen élők között.

A főpolgármester népszerűsége, munkájának megítélése

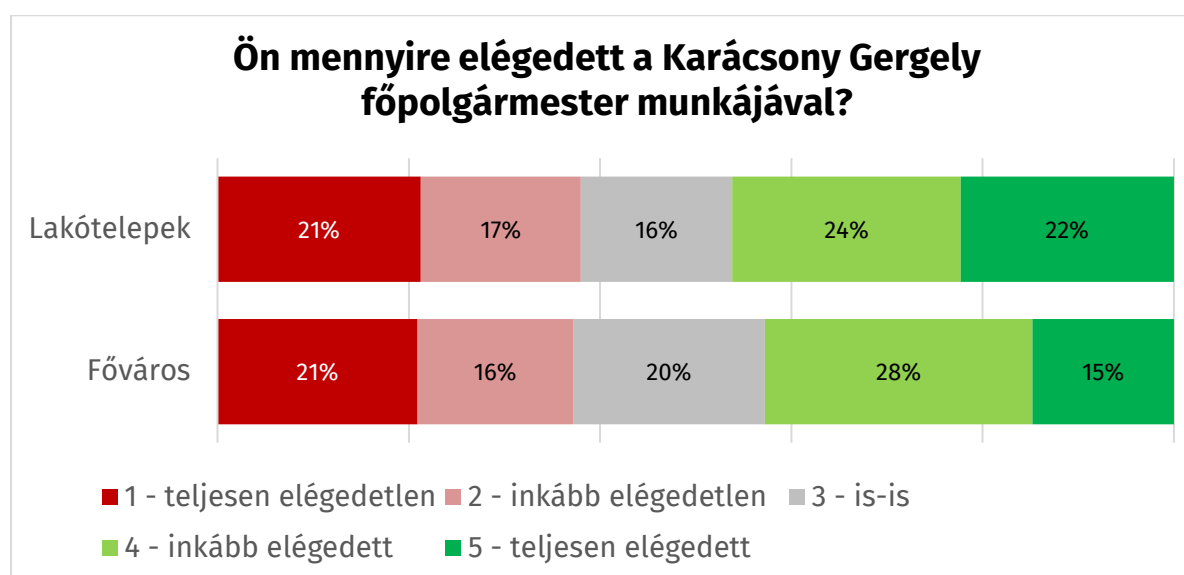
Karácsony Gergely főpolgármester népszerűségében nincs számottevő eltérés a fővárosiak és lakótelepeken élők körében: előbbiek 42 százaléka kedveli a főpolgármestert, utóbbiak 43 százaléka. A főpolgármester Szentkirályi Alexandrával, a Fidesz lehetséges kihívójával, valamint a Mi Hazánk jelöltével szemben is hasonlóan áll a két vizsgált csoportban: egész Budapestet tekintve 42 százalék szavazna rá, míg a lakótelepeken 43 százalék. A Fidesz potenciális jelöltje

egyenként 36-36 százalékot kapna a fővárosban és a lakótelepeken, a Mi Hazánk indulója pedig 5, illetve 4 százalékot.

4. ábra: Választói preferenciák a főpolgármester-választáson

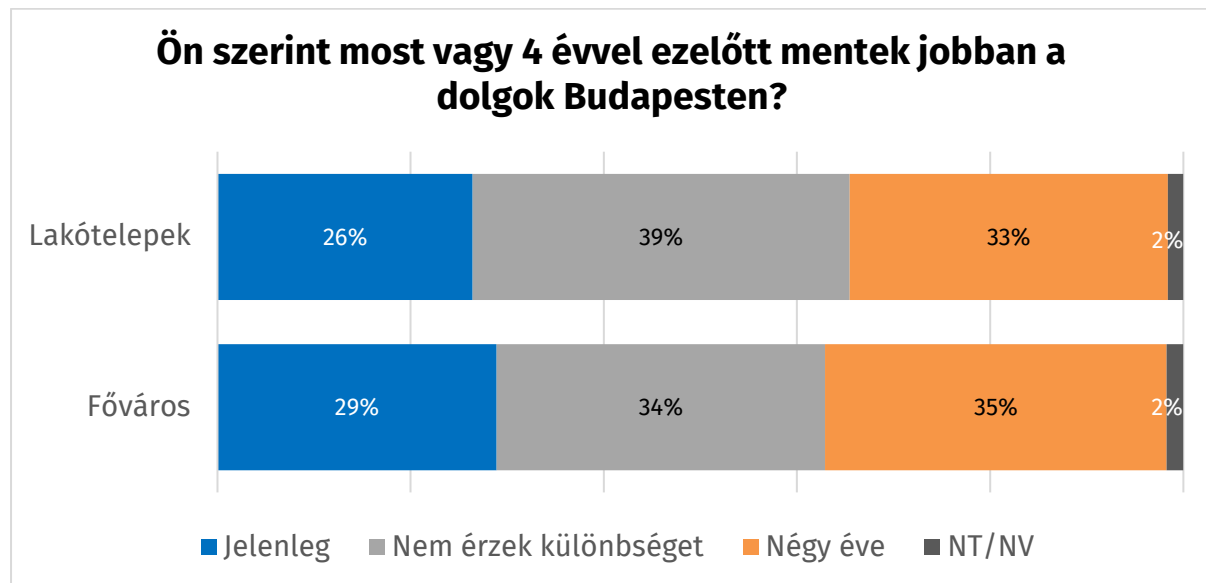
A főpolgármester munkájának megítélésében minimális különbség figyelhető meg az adatokban: a lakótelepen élők 3 százalékkal elégedettebbek a főpolgármester munkájával, 46 százalékuk teljesen vagy inkább elégedett, míg a teljes fővárosi népességben ez az arány 43 százalék, szemben az elégedetlenek 38, illetve 37 százalékaival.

5. ábra: a főpolgármester munkájával való megelégedettség

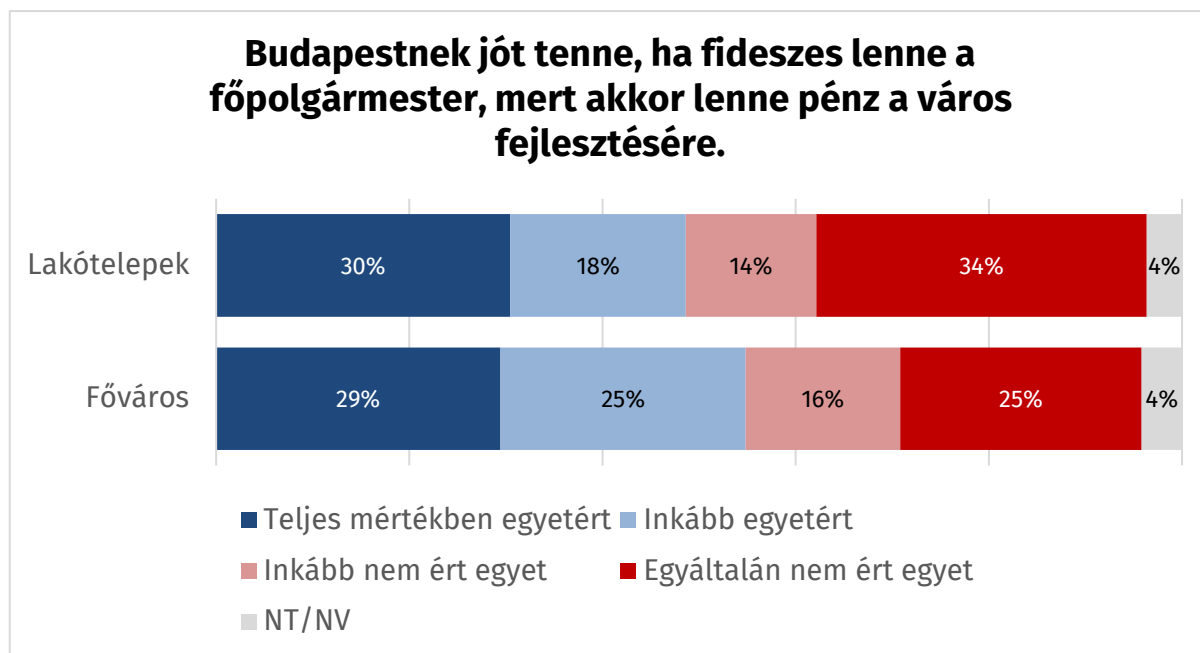
Helyzetértékelés

Annak ellenére, hogy lakóhelytípustól függetlenül inkább elégedettek a fővárosiak a főpolgármester munkájával, mind lakótelepi, mind fővárosi szinten többen gondolják úgy, hogy 4 évvel ezelőtt jobban mentek a dolgok Budapesten, mint jelenleg (26-33, illetve 29-35 százalék), bár a lakótelepen élők körében azok vannak legtöbben, akik nem érznek különbséget a két időszak megítélése kapcsán.

6. ábra: Retrospektív helyzetértékelés

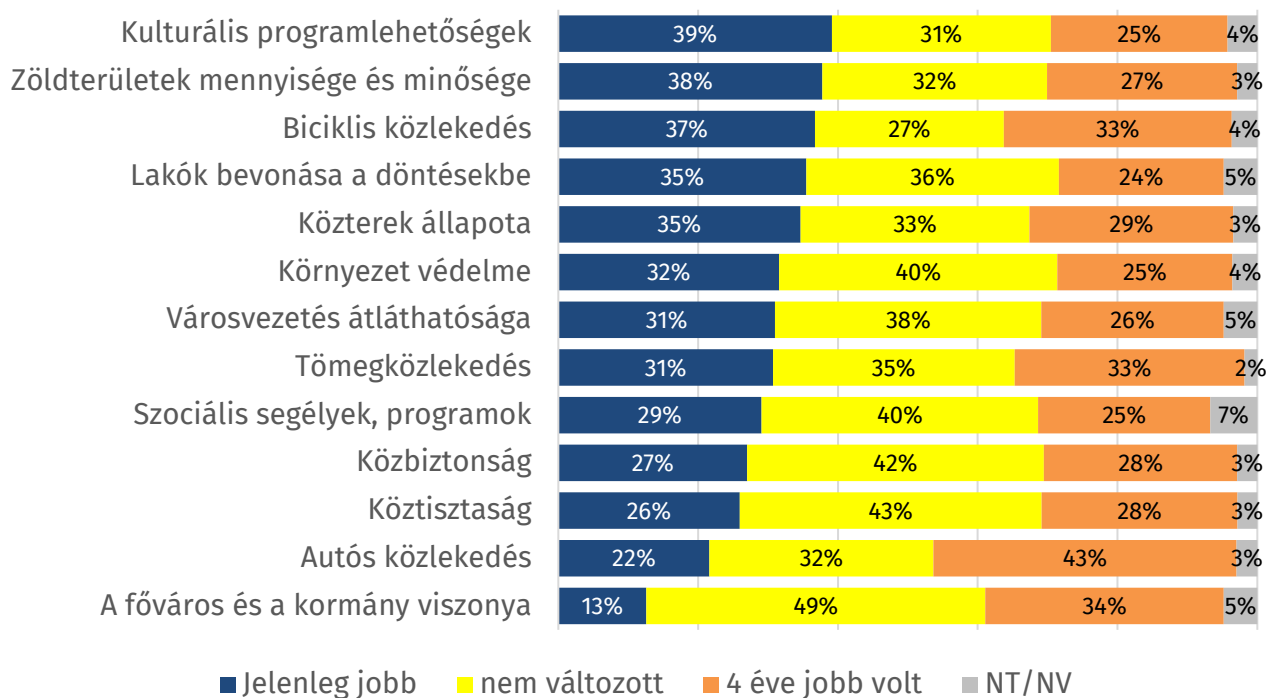
A négy évvel ezelőtti helyzet pozitívabb megítélése feltehetően is azzal magyarázható, hogy a koronavírus-járvány, a gazdasági válság, valamint a kormány forrás- és hatáskörelvonásainak következtében kisebb a Fővárosi Önkormányzat mozgástere és szűkösebbek a fejlesztési lehetőségei, mint 2019 előtt a Tarlós-érában. A kormány fővárost sújtó büntető politikájának hatása abban is látszik, hogy a fővárosiak többsége úgy gondolja, Budapestnek jót tenne, ha fideszes lenne a főpolgármester, mert akkor lenne pénz a város fejlesztésére (54-41 százalék). A lakótelepeken élők körében ez a vélekedés kiegyenlítettebb, esetükben egyaránt 48-48 százalék az állítással egyetértők, illetve egyet nem értők aránya.

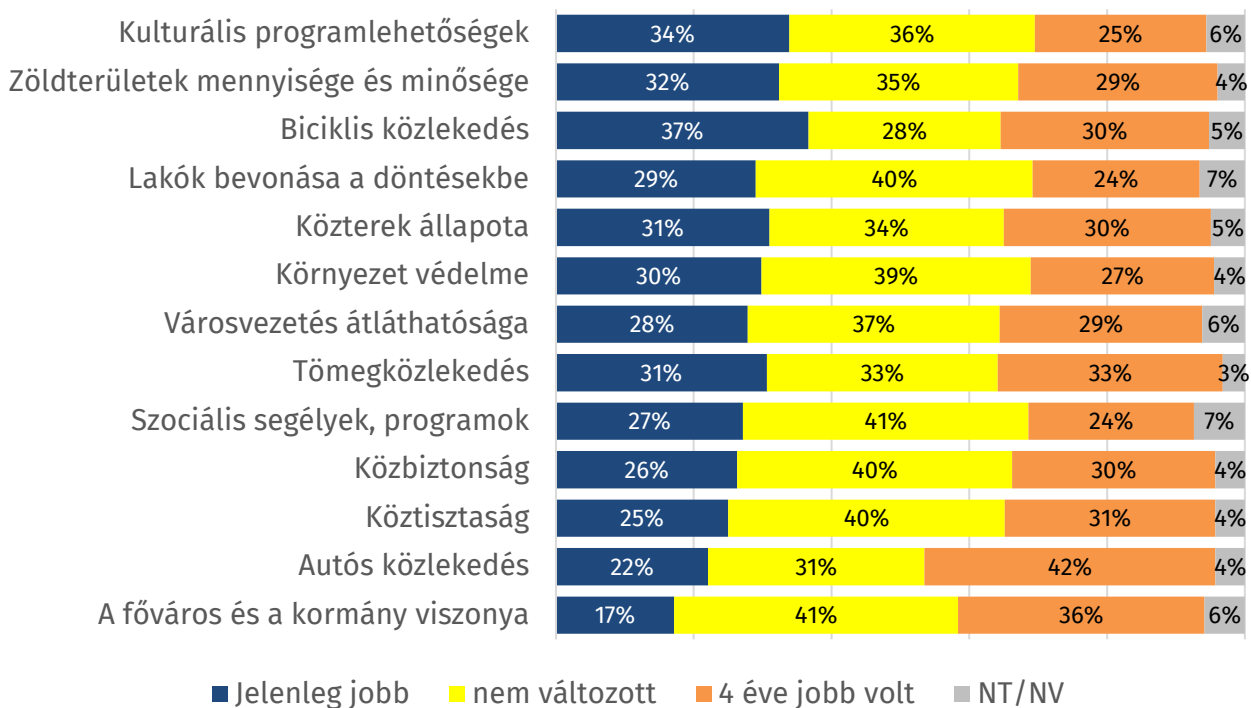
7. ábra: Több pénzt kapna-e a főváros, ha kormánypárti lenne a vezetése?

Szakpolitikák tekintetében a főváros egészéhez képest a lakótelepen élők több esetben is jobbnak ítélik meg a jelenlegi városvezetés eredményeit a 4 évvel ezelőtti helyzethez képest. Kiemelten igaz ez a kulturális életre, a zöldterületek mennyiségére és minőségére, valamint a közterek állapotára vonatkozóan. Ezen túl a lakók bevonását a döntéshozatalba is jobbnak ítélik meg a lakótelepen élők, bár ez estében már többségében vannak körükben azok, akik szerint nem történt változás az előző ciklushoz viszonyítva. A szakpolitikai kérdések megítélését illetően egyébként jellemzően mindkét vizsgált csoportban megközelítőleg 1/3 volt azok aránya, aki szerint jelenleg jobb a helyzet, 1/3 nem érzékel változást, 1/3 szerint pedig négy éve volt jobb, ettől az autós közlekedés, valamint a főváros és a kormány megítélésben figyelhető meg nagyobb eltérés – erről bővebben a budapesti szakpolitikai helyzetet vizsgáló [elemzésünkben](#) olvashatnak.

Lakótelepeken élők retrospektív helyzetértékelése

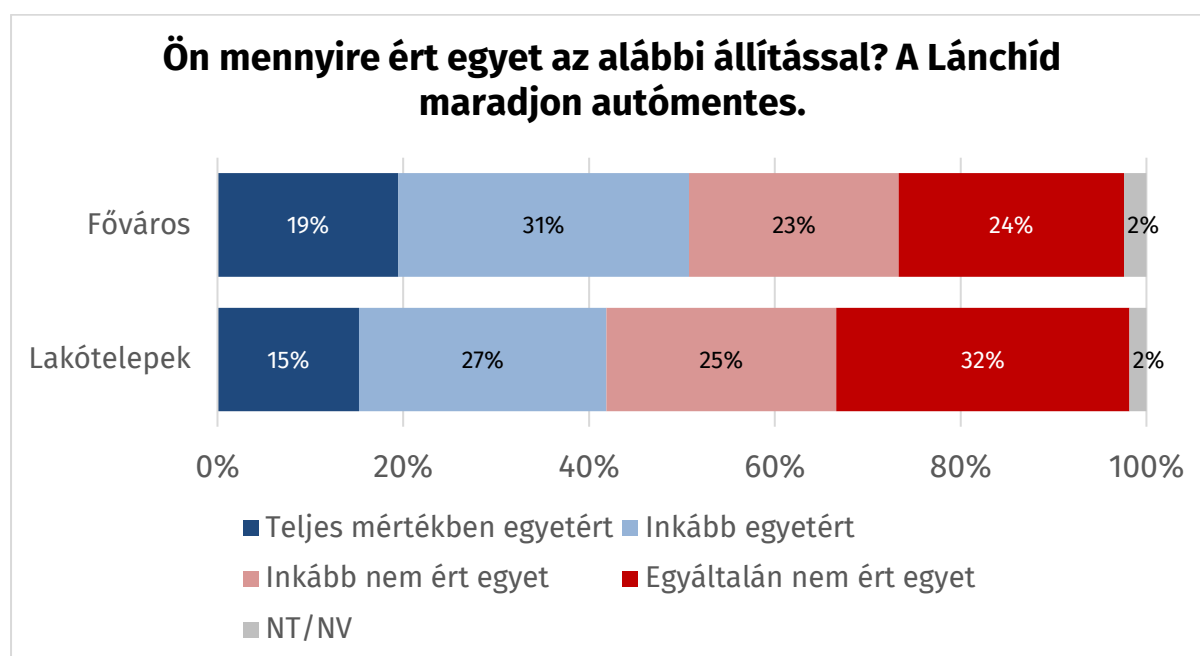
Fővárosiak retrospektív helyzetértékelése

8. és 9. ábra: A lakótelepeken élők és a budapestiek helyzetértékelése a főváros különböző szakpolitikái kapcsán

A legnagyobb ellentét

Legmarkánsabb különbség a lakótelepi lakosokat és az egész fővárost összehasonlítva az autómentes Lánchíd esetében látszik: a lakótelepeken élők 57 százaléka nem ért egyet a jelenlegi forgalmi rend fenntartásával, szemben 42 százaléknyi támogatóval, míg Budapest teljes népességét tekintve fordított az arány: 50 százalék támogatja a Lánchíd autómentességét 47 százaléknyi ellenzővel szemben. A számottevő különbséget az okozhatja, hogy a lakótelepek jellemzően a külsőbb kerületekben helyezkednek el, így az ottani lakók többet közlekednek autóval, mint a belső városrészekben élők, így őket a Lánchíd autómentesítése rosszabbul érinthette.

10. ábra: A Lánchíd autómentességének megítélése

KONKLÚZIÓ

Összességében az látható, hogy bár az adatok alapján a kormánypártok minimálisan több szavazatra számíthatnak a fővárosi lakótelepein, mint Budapest egészében, az ellenzék összességében lényegesen népszerűbb ebben a választói csoportban is, mint a kormánypártok. A választási és a közvélemény-kutatási adatok alapján nem rajzolódik ki olyan minta, amely szerint az egykor a baloldal támogatói közé sorolt lakótelepiek most a kormánypártokat támogatnák, annál is

inkább, mert ez a csoport korántsem homogén. Míg a pártok vagy éppen a főpolgármester munkájának megítélése minimális eltérést mutat csak a főváros egészéhez képest, az látszik, hogy a főváros életét, működését érdemben befolyásoló döntéseknek lehet eltérő megítélése attól függően, hogy a választók Budapest mely részén élnek. Ez egyben figyelmeztetés is az ellenzék vagy akár a fővárosi vezetés számára, hiszen látszik, hogy az olyan megosztó kérdésekről, mint a Lánchíd autómentesítése (vagy akár a kerékpársávok kialakítása) a budapestiek nem a pártpreferenciáik mentén alakítják ki az álláspontjukat. Tekintettel arra, hogy a lakótelepeken élők a főváros egészéhez képest politikailag aktívabbak, az ellenzéki pártoknak különösen fontos lesz célzottan megszólítani a lakótelepi választókat a jövő nyári önkormányzati választáson.